

ALBINA

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ A AȘEZĂMINTELOR CULTURALE

UN SINGUR GLAS O SINGURĂ VOINȚĂ

ADEZIUNE DEPLINA LA PRINCIPIILE POLITICII PARTIDULUI ȘI GUVERNULUI

Imi iubesc patria și poporul din mijlocul căruia m-am ridicat, iubesc libertatea și pacea, iubesc omul și viața. Imi exprim din tot sufletul deplina adeziune la politica internă și externă a partidului nostru, politică înțeleaptă, bazată pe învățatura marxist-leninistă

Am colindat, în ultima vreme, în misiuni de îndrumare a muncii culturale, mai toate localitățile de pe valea Teleajenului, Prahovei și a Slănicului. Aceasta a fost chiar în perioada în care am luat cunoștință de Declarația Marii Adunări Naționale, de cuvântările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu și de alți tovarăși din conducerea de partid și de stat. Și am auzit mulți oameni vorbind spontan, ori în adunări, și de fiecare dată am încercat o imensă satisfacție. Fiindcă omul muncii din fabrică, de pe ogoare ori din instituții, harnic, cinstit, devotat orînduirii noastre socialiste, care spune tot ce simte și tot ce gîndește, își arată încrederea neabătută în partid și în conducătorii săi. Și este într-adevăr o mare satisfacție să constăți că sentimentele milioaneilor de oameni care fac la un loc poporul sînt cele exprimate de conducerea partidului nostru, de glasul hotărît al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu

Urmînd drumul trasat de partid, luptînd pentru traducerea în viață a mărețului program de edificare a socialismului în țara noastră, strîns uniți în jurul partidului, noi dăm viață celor mai scumpe proiecte ale noastre, pentru construcția unei vieți libere și fericite

Prof. MIHAIL VULPESCU
președintele Comitetului pentru Cultură
și Artă al județului Prahova

ÎN SLUJBA POPORULUI

Am ascultat la radio și am citit, cu multă atenție, Declarația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România și cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu. Sînt mîndru de atitudinea consecventă a Partidului Comunist Român, de faptul că a militat întotdeauna și militează cu hotărîre pentru unitatea țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești. Este un drept al fiecărui popor de a hotărî el însuși asupra problemelor dezvoltării sale interne.

Toți dintre noi, muncitori, țărani și intelectuali, români, maghiari, germani și de alte naționalități, ne simțim inimile pline de bucurie că destinele țării se află în mîini sigure. Avem o nestrămînată încredere în politica internă și externă consecvent marxist-leninistă a partidului nostru, fundamentată științific, care strînge în jurul său tot poporul, fără deosebire de naționalitate. Noi, oamenii de teatru, care avem misiunea de a sluji idealurile umane și care prin artă contribuim la construirea societății socialiste, sîntem hotărîți, laolaltă cu întregul nostru popor, să muncim neobosit pentru cauza socialismului, a Partidului Comunist Român.

FARKAS ISTVAN
prim regizor al Teatrului de stat
din Oradea

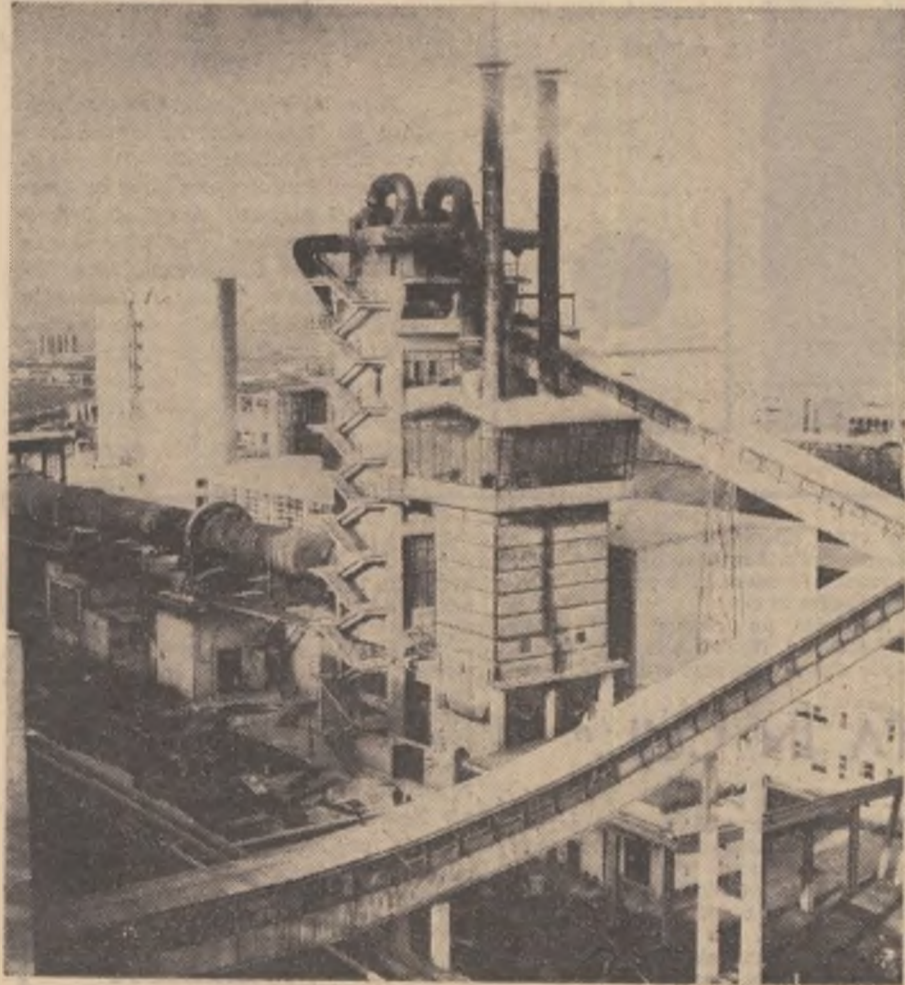
PENTRU UN VIITOR LUMINOS

Politica Partidului Comunist Român este politica noastră, a tuturor celor care muncim pentru progresul și înflorirea patriei noastre socialiste. Această politică oglindește aspirațiile noastre pentru un viitor tot mai luminos, pentru noi și copiii noștri. Iată de ce, alăturîndu-mă milioaneilor de cetățeni ai țării, îmi dau întreaga mea adeziune față de atitudinea constructivă, profund internaționalistă a partidului și statului nostru, atitudine plină de grijă față de cauza socialismului.

Ca intelectual și om de știință nu voi precupeți nici un efort pentru îndeplinirea sarcinilor ce-mi revin. Conduc o instituție în fața căreia stau sarcini importante pentru economia noastră în general și pentru economia agrară în special. Colectivul zootehnic străduiește obținut contribuie la sporirea producției în sectorul zootehnic. Succesele obținute sînt meritorii. Muncim cu elan sporit pentru realizarea programului trasat de Congresul al IX-lea al partidului.

Asigurăm conducerea partidului că vom depune toate eforturile și vom munci fără preget pentru ca să ne ducem misiunea încredințată la îndeplinire.

Dr. VASILE OTEL
directorul Stațiunii Centrale de
Reproducție Otopeni-Ilfov

Dialog științific cu sătenii

Despre profesorul dr. Edmund Felszeghy de la Universitatea Babeș — Bolyai se spune că are un auditoriu extrem de larg și studenți nu numai pe cei de la facultate. Și așa și este.

De peste un deceniu, el își dedică o bună parte din timpul de care dispune după activitatea din laborator și de la catedră, răspindirii științei în rândurile maselor. El cunosc nu numai muncitorii și sătenii din nenumărate localități din județul Cluj, ci și oameni din multe așezări din județele Hunedoara, Bihor, Mureș și Harghita care-l stimează pentru neobosită lui activitate de a le lămurii și dezvăluie multe din tainele naturii.

Profesorul Edmund Felszeghy nu s-a limitat numai la răspindirea anumitor cunoștințe ci s-a străduit — și a reușit — să trezească interesul ascultătorilor pentru a se cultiva și a-și îmbogăți cunoștințele. Multe cărți științifice de la bibliotecile comunale și sătești au fost imprumutate și citite de oameni în urma întâlnirilor și dialogurilor avute cu el. Invitat cu câteva zile în urmă de către căminul cultural din Cătina, județul Cluj, pentru a le vorbi oamenilor, n-a fost nevoie de nici o „mobilizare“. Un simplu anunț că va veni să conferențeze în localitate a adunat în lăcașul de cultură a satului peste 200 de săteni.

Prezența profesorului la cămin imprumutată lăcașului de cultură ceva din atmosfera unui amfiteatru, a unei catedre universitare și totuși contactul cu sătenii s-a făcut spontan, dialogul s-a înfiripat repede. Tactul pedagogic, experiența conferențiarului de a crea legătura cu oamenii din sală, a prilejuit o discuție firească, degajată între el și auditoriu. Rînd pe rînd oamenii din sală s-au ridicat de pe locurile lor și i-au pus întrebări. Țărani cooperatori ca Ion Voievod, Traian Roman, Ioan Trif și Sandu Ion l-au asaltat

cu întrebări despre farfuriile zburătoare, alții au vrut să cunoască, să audă despre ultimele cuceriri ale științei în cunoașterea Universului.

După un scurt istoric, profesorul Edmund Felszeghy a prezentat părerile unor savanți, subliniind că încă nu se pot trage concluzii fundamentate științific în legătură cu farfuriile zburătoare. Știința studiază aceste fenomene, dar încă nu poate da un răspuns valabil; de aceea, farfuriile zburătoare sînt denumite obiecte zburătoare neidentificate. Scopul urmărit de conferențiar a fost de a lămurii că nu este și nu poate fi vorba de fenomene supranaturale și ca în atâtea alte domenii, știința va aduce cu siguranță lumină și în această problemă.

La întâlnirea cu sătenii din Cătina, profesorul Edmund Felszeghy a fost însoțit de Tiberiu Oproiu, cercetător principal la Observatorul astronomic din Cluj, care a completat unele răspunsuri date sătenilor cu imagini. Cele peste 20 de diapozitive aduse de dînsul au fost proiectate pe ecran și însoțite de amănunțite explicații. Oamenii din sală au urmărit cu atenție și curiozitate cum arată suprafața Lunii, a planetei Marte, au văzut imaginea Pământului fotografiată de sateliți artificiali de la distanță de sute de km.

Două ore a durat dialogul despre Univers dintre profesorul universitar și sătenii din Cătina. Și oamenii ar mai fi zăbovit cu plăcere la întâlnire. Dar timpul era înaintat și pînă la Cluj e cale de circa 65—70 de km.

Întîlnirea profesorului Edmund Felszeghy și a cercetătorului Tiberiu Oproiu cu sătenii a constituit una din cele mai reușite manifestări științifice ale căminului cultural din Cătina. Sătenii s-au despărțit de ei, adresîndu-le o invitație pentru o nouă întâlnire.

I. RADU

NOTĂ DE LECTOR

PE O STÎNCĂ NEAGRĂ

de NEDIC LEMNARU

Povestea cetății Ncamț, de la începuturi pînă astăzi, este o pagină de istorie cu care nu se pot lăuda multe popoare, o pagină de înaltă măreție mușatină trăită în condiții vitrege pentru înaintașii noștri dar cu atît mai frumoasă și mai strălucitoare cu cît ea a făcut și mai face încă să lumineze veacurile.

Bastion al apărării Moldovei ca și alte cetăți, plină de o istorie dramatică și glorioasă această cetate despre care scriitorul Nedic Lemnaru și-a luat sarcina de a scrie, completează în mare măsură peisajul nostru istoric, pus la îndemîna tineretului ce are atîta nevoie de el. Cred că nu a fost ușoară reactualizarea și depănarea poveștii acestei cetăți, cu atît mai mult cu cît autorul nu a pornit să meargă numai la faptul brut istoric, ci a purces la a da o carte care să însemne și debutul său scriitoricesc și să oglindească în mod literar și fapte, și timpuri cu care ne mîndrim și ne vom mîndri cît va exista pămîntul.

În toată cartea se resimte o deosebită grijă pentru cuvînt și pentru imagine. Fraza este caldă de la rînd la rînd, plină de semnificație și de acuratețe. De la prima pînă la ultima pagină, cartea se citește fluent chiar atunci cînd sînt fapte deja cunoscute. Nedic Lemnaru știe să meargă pe cărările glorioase ale literaturii, în foarte multe pagini, pînă sta cu cînte alături de marele său înaintaș Mihail Sadoveanu.

Urmărind pas cu pas firul istoriei, rămînd numai la preocupările sale literare, autorul cărții *Pe o stîncă Neagră*, iubitor adînc al plaiurilor românești și al societății de astăzi, reușește să pună în inima tineretului o carte utilă pentru achiziționarea căreia Editura Tineretului trebuie felicitată.

Nu voi încerca să redau aici pagini din lucrarea despre care scriu pentru că ar fi prea multe, dar remarcînd numai fragmentele: *Pe calea urgiei păgîne; Iulie 1476; Valea Albă—Valea Roșie; Sorbind cu sete vîzduhul ocinei părinteșu...; Pe o stîncă neagră; Împlinirea destinului Domniței Ruxandra pe pragul cetății sau Reîntregirea legendei* și ar fi de-ajuns pentru a releva un nou destin scriitoricesc, pentru că această carte așa cum este scrisă, fără goarne și surle, anunță un scriitor de mari posibilități artistice.

Din rîndurile de astăzi ale multor scriitori care își încearcă uneltele scrisului, îi remarc numele.

Nedic Lemnaru, pînă acum prea puțin cunoscut, se ridică deodată și trece pragul, în lumea literelor, ca unul care are de spus multe, știe cum să le spună și mai ales care dovedește prin scrisul său că își iubește aprins patria și poporul din mijlocul căruia a răsărit.

VIRGIL CARIANOPOL

VESTI DE LA CORESPONDENȚI

DIN JUDEȚUL TIMIȘ

Recent, a avut loc o mare serbare populară în comuna Victor Vlad Delamarina (județul Timiș), cu ocazia conferinței numelui comunei, în memoria ilustrului poet bănățean ale cărui opere se disting prin conținutul lor patriotic și prin umorul de esență populară.

În sala spațioasă a căminului cultural — devenită neîncăpătoare cu acest prilej — criticul literar Nicolae Țirioiu a vorbit despre viața și opera scriitorului Victor Vlad Delamarina. Actorii Teatrului de stat „Matei Millo“ din Timișoara și ai Teatrului popular din Lugoj, împreună cu artiștii Casei de cultură a municipiului Lugoj și ai comunei, au susținut un program cultural pe cît de bogat, pe atît de valoros.

Prof. L. DUNAJECZ

DIN JUDEȚUL OLT

Formația artistică a Casei de cultură din Drăgănești-Olt a prezentat recent, în comuna Văleni, un reușit spectacol intitulat „La braț cu tinerețea“. Interpreții vocali și instrumentali Vasilica Polifrenie, Iustin Rădoi, Fănel Dumitrescu, Lica Luminel, Nicolae Buloi și Constantin Nicolescu au fost îndelung aplaudați. În zilele următoare, același program va fi prezentat și în comunele Vîlcele, Mărunței, Cîrpești și Tufeni.

GABRIEL ST. ELIESCU

Dimineață de basm la căminul cultural din Bixad, județul Satu Mare

VORBE DIN POPOR ȘI TÎLCUL LOR

Cine analizează cu atenție comoara de expresii ale poporului nostru nu se poate să nu-și dea seama de iscusința cu care creatorul lor știe să concentreze, în numai cîteva cuvinte, concluziile unei experiențe de viață, ale unui raționament asupra întâmplărilor și a rosturilor lumii.

Nu o dată, observațiile sînt colorate cu nuanțele fine ale aceluiași umor sănătos care îi este propriu românului și care se manifestă cu deosebire atunci cînd o anumită stare

de lucruri contrazice înclinațiile simțului său iubitor de armonie, de echilibru.

În asemenea împrejurări, au țîșnit, desigur, dintr-un spirit scînteietor, acele „vorbe pline de duh“ menite să dezvăluie felul ingenios în care

cu care, de obicei, este respinsă o anume dorință a cuiva nerealizabilă: persoana în cauză este poftită... să-și pună pofta în cui!

A invita pe cineva să-și pună pofta în cui, fiindcă acel cineva preținde să i se realizeze o dorință inac-

„A PUNE POFTA ÎN CUI...“

omul din popor interpretează și reduce la absurd anumite realități din jurul său, neconforme bunului simț, fie că ele aparțin lumii materiale, fie că privește fenomene ale vieții morale.

O asemenea expresie este și aceea

ceptabilă, înseamnă a respinge, nu numai foarte categoric, dar și cu duh șfichiuitor, lucrul cert. A agăța un lucru abstract (adică, fără corp material) de un obiect concret — iată ce reprezintă, în chip expresiv, însuși caracterul absurd al unei dorințe socotite ca atare.

Există în faimoasa scriere a lui Alexandru Odobescu: *Pseudo-Ky-negetikos* (Fals tratat de vînătoare) un pasaj în care autorul, speculînd caracteristica expresiei aici discutate — adică îmbinarea unui termen abstract cu altul concret — obține potențarea efectului ei umoristic prin introducerea numelui unui obiect ce poate fi agățat în cui (pușca) „... pentru ce, o tu, dascăle de vînătoare sistematică și rațională, n-ai suplinit lipsele legii dînd oarecare povețe în privința timpului cînd se cuvine ca vînătorul să-și pună pușca și pofta în cui și să dea nevinovaților săi adversari, un răgaz...“

N. MIHĂESCU

IN PRAG DE TOAMNĂ

Anotimp al sfârșitului și începutului de an agricol. toamna cheamă în fiecare an pe muncitorii ogoarelor la un efort în plus. E vremea socotelilor, a bucuriilor și a nădejdilor. Pentru că toamna se adună de pe cimpuri roadele muncii și, tot toamna, se pune sămînța de griu sau de orz să germineze. Și, de felul cum se fac aceste treburile, adică de calitatea lucrărilor, depinde în foarte mare măsură cum vor fi roadele noului an.

Cu cită satisfacție vorbea Ioan Popa, președintele cooperativei din Băleaciu-Alba, despre faptul că în acest an, în ciuda timpului secetos, producția de griu a cooperativei pe care o conduce s-a ridicat la 2 330 kilograme la ha.

„...Toată iarna am cărat la cimp must de grajd, cu cisterna, am folosit bine îngrășămintele”. Iată o minunată pildă a responsabilității față de soarta producției.

Cu toată seceta, în județul Ialomița, recolta medie de griu la ha a fost de 2 350 kilograme, iar în județul vecin, Constanța, producția trece de 2 560 kg. Multe unități agricole de stat și cooperatiste au obținut cite 3 000 de kilograme, iar pe unele parcele chiar mai mult la hectar. Aceasta dovedește o dată mai mult avantajele aplicării corecte a măsurilor agrotehnice, dovedește cât prețuiește buna organizare a muncii, activitatea stăruitoare și simțul datoriei.

Ne aflăm în prag de toamnă, dar avind în vedere lucrările ce se execută în aceste zile pe ogoare, putem spune că am și pășit în noul an agricol. După cum rezultă din datele Consiliului Superior al Agriculturii, întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție au arat, pînă la sfârșitul lunii august, aproape trei milioane de hectare. E o realizare remarcabilă, după cum demnă de evidențiat este și calitatea acestei lucrări. Mai trebuie relevat că în această toamnă au fost fertilizate cu îngrășămintă chimice circa 900 000 de hectare și ca în împărțiminte acțiune continuă. De asemenea, s-au pus la dispoziția unităților agricole mari cantități de sămînță de mare productivitate, ce pot fi ridicate de către unități — și bine ar fi dacă ar face-o cât mai degrabă. Solul are destulă umezeală, iar tractoarele și mașinile de care dispunem, folosite cu pricepere, pot efectua lucrările de pregătire și semănat într-un timp mai scurt decît în alți ani și la un nivel agrotehnic corespunzător.

Semănatul este o lucrare de căpetenie, dar nu singura. Campania agricolă de toamnă cere un mare volum de muncă într-o perioadă scurtă. Va trebui grăbită recoltarea și depozitarea culturilor tîrzii (floarea soarelui, sfeclei de zahăr, porumbul, cartofului și altor culturi). Vor trebui asigurate transporturile, spațiile de depozitare, se impune mare atenție la stringerea furajelor, la insulozare. Toate acestea, ca și alte lucrări, impun o bună organizare a muncii în toate compartimentele, folosirea cu chibzuință a timpului. Pentru că toamna aducătoare de belșug și bucurii poate fi și capricioasă, aducîndu-ne și surprize neplăcute, îngreunînd mersul lucrărilor. Cine vrea recolta bună la anul, trebuie să muncească acum bine! Faptele au dovedit că belșugul intră în camerele celor care muncesc cu trageră de inimă și respectă recomandările date. Este îndemnul cel mai ușor de înțelese pentru fiecare. Nu există nici o îndoială că oamenii muncii de pe ogoare, harnica noastră țără-nime cooperatistă vor depune toate eforturile și pricepera lor pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid în vederea sporirii producției. Ceea ce au realizat în acest an în condiții climatice mai puțin favorabile, modul cum au răspuns la chemarea partidului pentru învingerea efectelor secetei constituie cea mai bună dovadă.

CL. MUNTEANU

CONGRESUL INTERNAȚIONAL AL VIEI ȘI VINULUI

La București se desfășoară cea de-a XII-a ediție a Congresului internațional al viei și vinului, manifestare de recunoaștere prestigioasă mondială.

— Alegerea României ca sediu al acestui Congres nu e întâmplătoare, ne-a spus academicianul prof. dr. docent Gherasim Constantinescu, unul dintre cei mai de seamă specialiști români în domeniul științelor viticole.

Se recunoaște astfel meritele organizatorice ale țării noastre în domeniul relațiilor și al promovării factorilor științifici în favoarea viei și a vinului, răsplătindu-se totodată valoroasele contribuții românești în cercetarea universală, pentru care țării noastre i-au fost atribuite numeroase distincții.

Experiența podgoriei românești seculare găsește azi în rețeaua de cercetare științifică și stațiuni de cercetare pentru vie și vin expresia politicii pe care România o promovează consecvent și în acest

domeniu, cu rodnice rezultate.

Din ce în ce mai des apar recunoașterile internaționale în sprijinul valorilor românești și în domeniul viei și a vinului, în care se poate afirma că România și-a dăruit o personalitate care stăruiește și respect pretutindeni în lume.

La Congresul la care participă circa 500 de specialiști, România are o puternică delegație, alcătuită în majoritatea ei din cercetători tineri, formați la școala nouă a științei românești. Comunicările lor pe cit de temeinice, pe atît de îndrăznețe sub raportul inițiativei științifice, au făcut obiectul unui larg interes al delegațiilor de peste hotare, reprezentînd 29 de țări de pe toate meridianele.

Lucrînd în secțiuni, pe specialități, congresiștii au prilejul să aprofundeze comunicările într-un volum și cu o competență deplin afirmată. Vizitele la unele institute în

specialitate și podgorii au adus mărturia muncii românești în materie, precum și a progreselor noastre din ultimele două decenii.

Somități înscrise în aria științei universale a viei și a vinului, academicianul Negru și Kiscovski (U.R.S.S.), prof. dr. H. C. Benhard Husfeld (R. F. a Germaniei), prof. dr. Jean Branas (Franța), prof. dr. Giovanni Dalmaszo (Italia) și alte nume cu puternică rezonanță științifică, și-au adus contribuția la reușita lucrărilor reuniunii de la București, care trebuie considerată drept marele eveniment al științei de specialitate. din acest an, cu un pronunțat caracter internațional.

Dar pe lângă toate acestea, se cuvine să subliniem că toți oaspeții străini au avut prilejul unui contact nemijlocit cu iscusința țăranelor noastre, podgoriean de generații, cu oamenii satului, acei admirabili lucrători, cu sapa și custura, care sub îndrumarea cadrelor cu pregătire superioară și medie își trăiesc viața în vie, pe pămînturile colinare, cultivatori ce îmbină experiența cu îndrumarea științifică, determinînd un merit și recunoscut progres.

Succesul vinurilor românești în competițiile internaționale și locul pe care strugurii și vinurile noastre le ocupă pe piața mondială sînt cheazășia unor recunoașteri ce așează pe fruntea țăranelor români laurii unor merite de dreaptă cinstire.

Ca român și ca om de știință, care mi-am dedicat viața studiului viei și vinului, mă bucură succesele podgoriei românești cu atît mai mult cu cît sînt recunoscute și subliniate de somități reprezentînd țări producătoare de struguri și vinuri de veche și afirmată tradiție mondială.

Iată pentru ce împărtășesc cu harnicii noștri țărani, cu cei ce trudesc pe coastele viilor, cu cercetătorii din laboratoare și cu specialiștii de la catedre, împreună cu cititorii Albinei, bucuria că cel de al XII-lea Congres internațional al viei și al vinului consacra noi merite și valori românești ce se înscriu în circuitul mondial al științei — a încheiat înțelelocutorul nostru.

V. FIROIU

MECANIZAREA

La începutul lui martie a.c. pe poarta uzinelor „Tractorul” din Brașov ieșea cel de al 200 000-lea tractor. În august, cînd conducătorii de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, au vizitat această uzină, tractorul cu numărul „208 000” ieșea pe poartă.

Bilanțul e cit se poate de semnificativ. El demonstrează cu putere grija permanentă a partidului și guvernului pentru modernizarea agriculturii noastre socialiste. Grăitoare sînt în această privință următoarele date statistice:

Pe ogoarele țării există în prezent 93 000 tractoare, 61 000 semănători, 42 000 combine și alte utilaje. Creșterea numărului de tractoare destinate agriculturii a făcut ca, în anul trecut, pe un tractor fizic, să revină în medie doar 106 hectare. În anul 1970, pe ogoarele țării vor lucra 115 000 tractoare fizice, 47 000 combine pentru tractoare precum și un număr de alte mașini agricole cu caracteristici și performanțe ridicate.

Pe verticala înzestrării tehnice a agriculturii

România exportă, în prezent, tractoare într-un număr de 55 de țări. Faptul e grăitor și el ne umple inimile de mîndrie.

CHIMIZAREA

Intr-un singur an, industria noastră într-o perioadă de îngrășămintă cît închimică a produs îngrășămintă performanță a fost atinsă în 1966, primul an al cincinalului. Dacă în 1947, în țara noastră exista doar o singură secție de producere a superfosfatului, la uzina din Valea Călugărească, iar producția de îngrășămintă cu azot era practic inexistentă, în 1967 s-au produs 537 000 tone îngrășămintă substanță activă.

Un singur exemplu este edificator. În 1950 consumul de îngrășămintă chimică la un hectar arabil era de 0,6 kg, iar în 1968 a ajuns la 64 kg, exprimate în substanță activă.

În acțiunea de chimizare a agriculturii, se acordă o deosebită importanță produselor pentru combaterea dăunătorilor. Numai în anul trecut s-au trimis pe ogoare peste 25 milioane kilograme.

IRIGAREA

În ultimii ani, irigațiile au luat, de asemenea, o mare extindere. De la 42 500 hectare amenajate pentru irigații în 1950, s-a ajuns, în acest an, la aproape 500 000 hectare. Este o realizare demnă de subliniat dacă ne gîndim că în ultimii ani, la indicațiile partidului, s-a trecut la executarea de lucrări de irigații în sisteme mari, pe bază de soluții tehnice moderne.

În 1970, suprafața amenajată pentru irigații va ajunge la 3 milioane de hectare. În județul Dolj, spre exemplu, în cel mai mare sistem pentru irigații de la Calafat-Băilești se amenajează 11 600 hectare la care cooperează 12 cooperative agricole de producție.

TEIȘANII

Drumul de la Ploiești la Teișani e cam anevoios. Cei 34 km distanță sînt parcurși în aproape o oră și jumătate, cu un tren care gîfîie greu, abia mișcîndu-se, ca un cal răpciugos. Cu mașina, deși șoseaua asfaltată e netedă ca-n palmă, drumul e tot atît de sîcîitor. De trei ori am întrecut trenul și tot de atîtea ori am fost opriți la bariere, așteptînd, în total 68 de minute. La ultima barieră, în pragul Teișanilor, n-am mai putut răbda și-am coborît din mașină. Am mers pe jos în pas domol, mai mult de-un kilometru, pînă cînd, în sfîrșit, cantonierul a putut să dea mașinii liberă trecere.

Toate aceste chinuri întîmpinate pe drum ne-au fost răsplătite însă din plin, atît de frumusețea locurilor care încîntă ochiul, cît și de comorile folclorice transmise din generație în generație. Obîrșia Teișanilor se găsește departe, în vreme. O toporișcă de bronz atestă că aici au locuit strămoșii dacilor și geți-

DIN CARNETUL SCRIITORULUI

lor. Unele grupe de saline părăsite, drumul de piatră denumit cînd „Drumul lui Traian”, cînd „Drumul Tătarilor”, stau mărturie că aci a fost o așezare romană, care lua sarea și o trimitea în restul imperiului. Tot aci sînt și rămășițele unei cetăți străvechi, care încă din epoca statului daco-roman, stătea de strajă împotriva năvălitorilor ce veneau tocmai din Asia.

Un document scris din secolul al XVI-lea este menționat, 200 de ani mai tîrziu, într-un hrisov de hotărnicie, în care se afirmă că încă de la „descălecarea”, moșnenii teișăneni au stăpînit munții Bratocea (Tigăile, Ulițele, Muntele Roșu și altele). Sute de alte hrisoave, păstrate fie în casele unor urmași ai moșnenilor, fie în diferite arhive și muzee, scot în lumină fapte de vitejie ale românilor în luptele contra puterii otomane, a tătarilor și a atîtor altor cotropitori. De zeci de ori, satul Teișani a fost ras de dușmani de pe suprafața pămîntului și tot de atîtea ori refăcut prin sudoarea țaranilor.

Moșnenii cultivau pămîntul, creșteau animale, mai ales oi. Cît timp au funcționat ocele, ei se ocupau

și cu vînzarea sării. Luau sarea ce li se cuvenea din ocele situate pe pămînturile lor și plecau cu căruțele pline, ajungînd pînă în Ilfov, Buzău, Rîmnicu Sărat, Brăila, Covurlui. Drumul sării lor ducea și pînă la Țarigrad, trecînd prin București și prin raiaua Giurgiu. Mai apoi, cînd li s-a răpît pămîntul, teișănenii s-au angajat „ciocănași” la Slănic, ori au apucat drumul munților, la tăiat lemne.

Astăzi, Teișanii cunosc o dezvoltare economică deosebită; casele din acest sat, un fel de vile, oglindesc bunăstarea localnicilor. Documentele spun că acum 400 de ani, cînd s-au mutat pe acest loc, oamenii de aci trăiau în mijlocul codrilor seculari de stejar și de fag. Azi, satul este înconjurat de livezi. Încotro îți arunci ochii vezi pomii încărcați de roade. Pămîntul smuls odinioară de boieri este în mîinile celor ce-l muncesc. Și cu cît îl lucrează mai bine, cu atît răsplata lor este mai mare.

Vizitez fabrica de prelucrare a humei necesară la forarea sondelor, unde muncesc numeroși oameni din acest sat. Aci sînt puse în valoare, aproape la nivelul aurului dacă nu

și mai sus, zăcămintele de humă din mușea Văii Slănicului, supra-numită Piatra verde, care e folosită nu numai în România, ci și în alte țări.

Micul muzeu adăpostit deocamdată în sălile căminului cultural, oglindește fidel istoria acestor ținuturi. Exponatele de aci constituie numeroase comori ale folclorului românesc. Nu te poți sătura privind un covor țesut în 1825, o remarcabilă operă de artă; îi și fote de toată frumusețea. Icoane de lemn, vechi de sute de ani, pictate nu de zugravi profesioniști, ci de artiști amatori, țărani talentați, al căror nume nu este menționat nicăieri, dar au dat opere nemuritoare.

Demne de faptele strămoșilor sînt și realizările de azi ale Teișanilor. Satul întreg este un vast șantier. Impresionează în mod deosebit ulița principală în curs de asfaltare și mai ales pavarea, cu lespezi de piatră, a albiei pîrului ce trece prin mijlocul satului. Apa acestui pîriu, captată într-un lac-rezervor, va sluji la irigarea unei mari suprafețe de livadă.

Stau de vorbă cu oamenii care lucrează la căptușirea pîrului cu lespezi. Cineva îmi spune că în satul lor a trăit un învățător Dumitru I. Brezeanu, care s-a zbatut să-l ajute să iasă la lumină. N-a izbutit, din pricină că vremurile au fost neprielnice. Astăzi, visul lui se împlinește văzînd cu ochii.

ȘERBAN NEDELICU

Căminul cultural din Teișani

MOMENT OMAGIAL „N. IORGA”

Duminică, 1 septembrie, a avut loc la Vălenii de Munte festivitatea aniversării a 60 de ani de la inaugurarea de către Nicolae Iorga a „cursurilor de vară” din acest oraș. Înființate în 1908, ele au funcționat neîntrerupt pînă în anii războiului încetînd apoi după moartea tragică a ctitorului lor. Aniversarea de duminică a fost, după cum sublinia tovarășul Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă un omagiu adus savantului Nicolae Iorga, care în opera sa de uriașă și complexă cuprindere a scris cronică de viață și luptă a poporului nostru, cărturarului care a ilustrat multilateral, cu strălucitoare personalitate, cultura românească, clasînd-o în spiritualitatea universală.

Redeschiderea universității populare „Nicolae Iorga” se încadrează în marea acțiune inițiată și încurajată de partidul și statul nostru, de promovare a ceea ce genul poporului român a creat în secole, de valorificarea gândirii înaintate. Activînd în condițiile de azi, Universitatea populară din Vălenii de Munte va fi tribuna de informare asupra celor mai diverse domenii de cultură, asupra faptelor de cultură de la noi și din alte țări, un for al schimburilor de idei înaintate. Universitatea din Vălenii de Munte își ocupă astfel locul de onoare în rîndul celor 54 de universități populare și 367 cursuri de diferite specialități care funcționează azi în toată țara. De la 1—11 septembrie, cît vor ține cursurile, fruntași ai culturii românești contemporane vor trata în fața cursanților (activiști culturali, profesori, învățători) tematici de o înaltă ținută și bogăție de idei.

În cadrul festivității de duminică a fost vizitată casa memorială Nicolae Iorga și a fost dezvelit bustul eminentului savant.

Opera sa, scrisă cu adîncimea omului de știință și a patriotului, e cuprinsă în peste 1250 de cărți și 25 000 de articole. Mărturiile aflate în casa memorială ni-l amintesc pe savantul de renume mondială, membru corespondent și doctor „Honoris Causa” a 18 institute și academii străine, dar ni-l amintesc și pe omul de știință, animat de idealuri umanitare, care și-a ridicat glasul de protest în 1907 împotriva represiunilor a căror victimă a fost fărînimă.

Ne-am plecat în această duminică fruntea în fața bustului său și a memoriei sale luminoase.

V. TOSO

Gorunul lui Horia

Rolitorile timp, povestește-mi
semnele bune ale noilor ani.
Subt ochii mei a crescut și tot crește
netemător de furtuni, de dușmani,
gorunul lui Horia.

Cine să știe din ce adinc
pornesc nevăzutele lui rădăcini,
cîți strămoși în brațe albe string
glia peste care suie-n înălțimi
gorunul lui Horia.

Miriade de zile și nopți
a năzuit numai în sus.
Cîtor voinici le-a dat adăpost,
din frunze cite doine a spus
gorunul lui Horia.

Fără sfîrșit și fără-nceput,
asemenea fie, timp rolitor,
din veșnicie s-a-ntrupat și-a crescut
mindru, puternic, netemător
gorunul lui Horia.

TIBERIU UTAN

Urcăm mereu

Cu zvelte aripi prin văzduhul pur
își scrie țara visurile-n faptă;
și glasul ei triumfă în azur —
Cor unanim, columnă tot mai 'naltă.

Sînt trepte vii în care se îmbină
Tot ce respiră-n patrie și crește,
Bogat și harnic arcuind lumină
Din braț și gînd, unite voinicește.

Astfel, prin ani vom fremăta într-una
În dărînit și tumultos elan,
Țesîndu-le izbînzilor cununa
De lauri noi cu înstelat mărgean.

Și în priviri cu-ntr-o zare-albastră
Urcăm mereu, sporindu-ne țaria, —
Zbor brîncușian de pasăre măiastră,
Cu aripi de foc și cîntec: România !...

HARALAMBIE ȚUGUI

ȚARCU ȘI GODEANU

Doi uriași din șirul de
miază-zi al Carpaților. Doi
uriași pașnici, primitori, dar
grozav de singularici, bintuiți
de fiarele codrilor de la poa-
le și cercetați de vulturii înăl-
țimilor. Pe aici potecile turis-
tice aproape nu există. Fru-
musețea lor rămîne ascunsă,
pierdută în vălmășagul cul-
milor din jur: Retezat, Vilcan,
Cerna, Semenice. Numele de
Țarcu vine de la multele
țarcuri pentru turmele ce urcă
aici odată cu primăvara și pă-
șunează pînă la mijlocul lui
august. Sînt sute asemenea
„țarcuri”, adăpostind mii și mii
de oi cu lînă fină și carne gu-
stoasă, și totuși muntele rămîne
sărac în viață și mișcare, ar
fi în stare să hrănească încă
pe atîtea turme pe coastele sale
line, înerbate bogat, cu izvoare
fișînd reci și limpezi chiar
de sub creștetul pleșuv atin-
gînd norii. Aici caii sînt slo-
bozi odată cu topirea zăpezilor
și hălăduiesc liberi întreaga
vară, asemenea turmelor de
boi date spre îngrășare. Din
cînd în cînd, urșii, rîși și
lupii își fac parte de cite un
ospăț regesc. Nu e mare supă-
rare. Înseamnă că victima a
fost un bicisnic care și-a meri-
tat soarta. Odată cu amenința-
rea primelor brume, oamenii își

caută avutul, și mînd devalce,
spre așezările cele statornice,
unde au adunat mireasma poe-
nelor, clădînd-o pe trunchiuri
înalte de brad. Bacia părăsesc
bordeele de piatră, durate cu
zeci sau sute de ani în urmă,
după știința „bătrînilor”, unde
au fiert jîntița și-au strecurat
cașul întreaga vară, ținînd so-
coteala mulsorilor pe răbojul
de lemn încrustat cu briceagul.
Muntele rămîne iar în domnia
singurătăților pînă în primă-
vara următoare. Numai sus,
drept în creștetul țarcului, la
marginea unei clădiri bolovă-
noase, tăiată de izvoare rezezi,
o așezare omenească durabilă,
din piatră, nu cunoaște această
migrațiune anuală: este
stațiunea meteorologică Țarcu.
Cîțiva oameni vor înfrunta
viscole, geruri, avalanșe, ur-
mărînd termometre, anemo-
metre, pluviometre și alte apar-
ate complicate, comunicînd
date.

În rest, pe Țarcu și Godeanu
ciclurile se urmează ca acum
o mie sau două mii de ani,
ca-n vremea dacilor de
demult. E o experiență care ar
trebui cercetată mai atent.

VINICIU GAFIȚA

UNIVERSAL 400

De curînd, industria noastră constructoare de mașini a început să pună la dispoziția binecuvîntatelor ogoare românești armăsarul cel mai frumos și mai sprinten: tractorul „U 400”. Este cel de al 20-lea tip de tractor pe care-l făuresc vestiții constructori brașoveni. El s-a născut ca urmare a Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. care au pus în fața constructorilor de tractoare sarcini noi și însemnate în legătură cu diversificarea producției de mașini și utilaje agricole, pe care le cere o agricultură modernă.

Am fost recent la Brașov și am vorbit cu muncitori și tehnicieni, cu ingineri din diferite sectoare ale uzinei, unde se prăsesc cele mai frumoase herghelii necesare agriculturii românești. Constructorul șef, inginerul Tiberiu Budu, ne-a spus că „U 400” face parte dintr-o familie de 7 tractoare. El este primul născut. Ceilalți 6 frați se vor naște într-un viitor apropiat.

Vom prezenta cititorilor, pe scurt, noul tractor românesc. „U 400” umple un mare gol în agricultura noastră. El are un vădit caracter de universalitate, fapt pentru care poate fi folosit în diferite munci agricole, arături în soluri

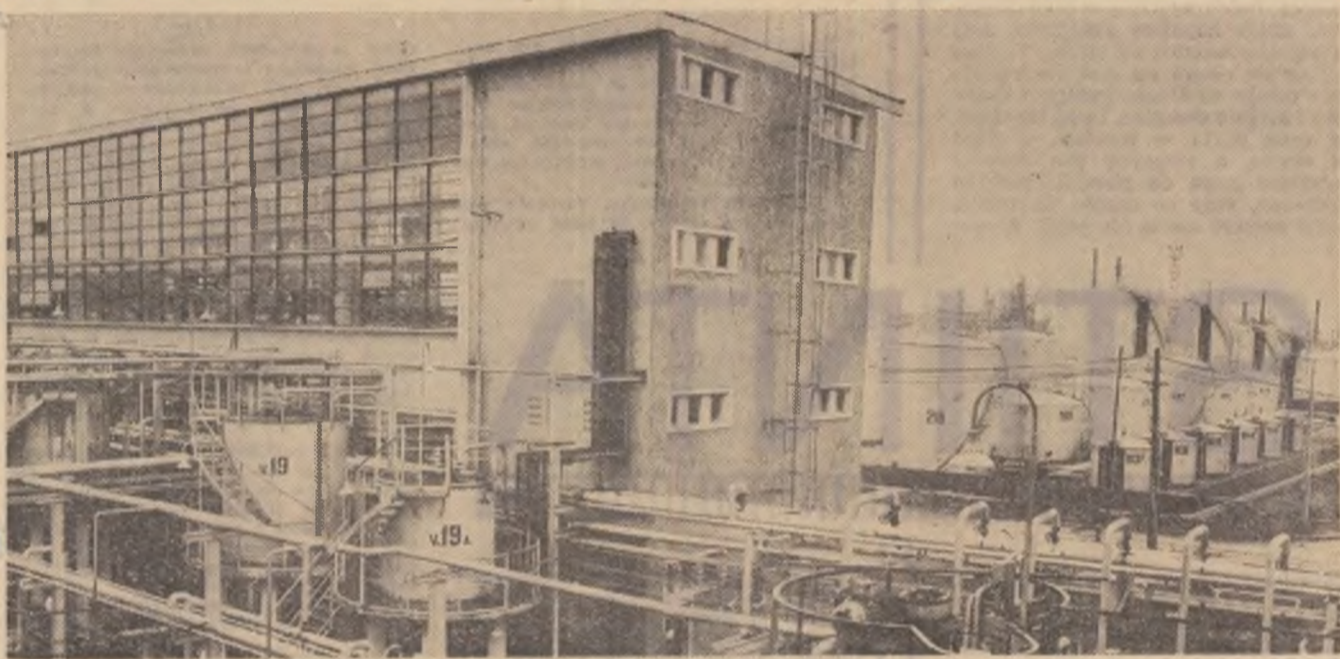
ușoare, semănat, prășit, cosit, greblat, administrarea îngrășămintelor chimice, combaterea dăunătorilor etc. Are șase viteze pentru mers înainte și două viteze pentru mers înapoi. Fiind dotat cu ridicător hidraulic, „U 400” îngăduie controlul automat al adîncimii și al forței de muncă. O caracteristică de seamă a acestui tânăr tractor românesc rezidă în faptul că are o greutate redusă, mai exact: „U 400” reprezintă doar jumătate din greutatea Universalului 650. Lucrul acesta va avea bune consecințe în ce privește realizarea unor importante economii de metal și carburanți.

Industria constructoare de mașini din țara noastră a dovedit și de data aceasta că este capabilă să răspundă cu cinste mărețelor sarcini trasate de Partidul Comunist Român. Cu prilejul pregătirii procesului de fabricație a lui „U 400”, constructorii brașoveni și-au evidențiat nu numai entuziasmul pe care-l cer marile creații, ci și o vie inteligență care și-a spus cuvîntul începînd cu proiectarea și terminînd cu montajul. Soluțiile tehnice care au fost folosite pentru primul tractor românesc de 40 cai putere corespund nivelului tehnicii mondiale.

Așadar, ogoarele românești au la dispoziție un tânăr și splendid tractor. În curînd se vor naște și ceilalți șase frați ai săi. Printre aceștia amintim pe „L 400” care va fi folosit în legumicultură, pe „V 400” care va fi pus la dispoziția viticulturilor și pe „U 401” care își va face drum prin livezi.

Oamenii muncii din agricultură au întemeiate motive să aducă cuvînt de laudă celor ce le fac munca mai ușoară și mai spornică. Din adîncul inimii ei spun constructorilor brașoveni: „Vă mulțumim pentru cel mai frumos dar pe care-l puneți la dispoziția ogoarelor noastre”.

GEORGE CIUDAN

Instalații noi la complexul de uleiuri speciale de la Rafinăria Ploiești

100 de ani de la moartea scriitorului

COSTACHE NEGRUZZI

Cărturarul acesta moldovean, flu de boiernași mărunți, a dat scrisului românesc primul fior epic. Nuvela Alexandru Lăpușneanu este intiiul motiv pentru care cultura românească îl înscrie printre frunzașii ei.

Născut la Trifești, Negruzzi învăța ca mulți copii ai vremii sale, mai întii limbi străine: greacă, polonă, franceză, înainte de a ști a citi și a scrie românește. Ceea ce nu-l împiedică să dobîndească singur aproape meșteșugul scrisului românesc.

Ajutat de solide cunoștințe din clasicii latini și greci, ca și din romanticii francezi, Costache Negruzzi scrie poezie, o poezie patriotică cu iz romantic, piese de teatru, în special adaptări și prelucrări pentru a contribui la formarea unui repertoriu pentru Teatrul Național, al cărui director este în 1840, împreună cu M. Kogălniceanu și V. Alecsandri; scrie și multă proză, portret în maniera moralisților francezi (Fiziologia provincialului) și nuvele pline de savoare (Zoe, O alergare de cai, Alexandru Lăpușneanu).

Munca de scriitor este dublată de cea de publicist; colaborează la Curierul românesc, Albina românească, Dacia Literară, Propășirea. Semnează traduceri de valoare din Voltaire, Lesage, Dumas, Pușkin, Young, Antioh Cantemir.

Imaginea care ne-a rămas despre Negruzzi este aceea a unui cărturar preocupat în primul rînd de pagina cărții. Dar omul acesta liniștit, cu fața rotundă și blîndă, neamestecat în zbuciumații anii ai primei jumătăți de veac, a dat literaturii române prima mare nuvelă istorică, cu un conflict dramatic, zguduitor; el a imaginat, într-o tihnă aproape orientală, figura singeroasă a lui Lăpușneanu și măcelul cumplit al celor 47 de boieri. Pornind de la letopisețe, de la Grigore Ureche, Negruzzi transformă relatarea zgîrcită a cronicarului în drama unui om și a unei partide politice. Boierii care nu-l vor pe Lăpușneanu pier, iar Lăpușneanu plătește singele vărsat cu propria lui viață. Rațiunile politice fac victime, dar istoria se războiește și aceleași rațiuni politice infierează monstrul.

Valoarea excepțională a nuvelei stă în marea vigoare cu care a creat chipul domnului, în perfecta intuiție a reacțiilor masei, în subtilitatea cu care îl zugrăvește pe oportunistul Moțoc. George Călinescu, apreciînd deplina reușită estetică a nuvelei, consideră că aceasta „ar fi devenit o scriere celebră, ca și Hamlet, dacă literatura română ar fi avut în ajutor prestigiul unei limbi universale”.

MARILENA VULPE

INSULA POPINA

Era pe vremea cînd zînele apelor trăiau ferice pe fundul oceanelor, în palate de cleștar. Cu cîntecul lor neasemuit de frumos, fermecau corăbierii care se aruncau în apă și nu mai vedeau niciodată cerul și pămîntul. Multe și frumoase erau zînele apelor, dar una le întrecea pe toate și în frumusețe și în cîntec. Ieșea pe stîncile de corali din îndepărtatul Pacific, își despletia părul lung, se răsfața sub razele soarelui; se arunca în spuma albă a apelor, jucîndu-se cu surorile sale mai mici.

Nu lipseau de la aceste jocuri nevinovate numeroșii pești de tot felul, de la blîndul delfin pînă la fiorosul rechin, spaima mării și a oceanelor. Toți o iubeau și o păzeau cu dragoste, să nu i se întîmple vr-un rău. Meduzele, de toate culorile, o învăluiau în faldurile lor străvezi atunci cînd vreun monstru marin se apropia de locurile ei de joacă. Milioane de peștișori de toate culorile i se așezau în drum, formînd un adevărat covor, peste care zîna plutea pînă la castelul ei de cleștar din fundul apelor.

Peștii cu țepi, peștii fierăstrău, caractițele se fereau din calea

ei să nu o sperie o înfățișarea lor hidoasă. De multe ori, zîna a scăpat din capcane moruni și nisetri, rechini și delfini, smulgîndu-le cîrlige din carne. Mîngîia cu mîna ei rînille, vindecîndu-le. Zîna avea însă un dușman care o urmărea zilnic prin toate apele. Spaima oceanelor, spaima tuturor vietăților o-

LEGENDE

ceanului, spaima corăbierilor care cînd o întîlneau își luau nădejdea de la viață. Era balena Popina, nume dat de locuitorii de pe insulele îndepărtatului Pacific și care, în limba lor, de pe vremurile de demult, însemna „rea”.

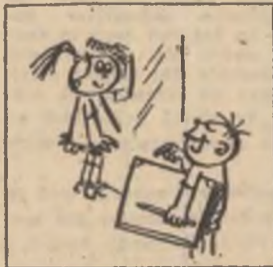
O fugărea pe coama înspumatei valuri ale oceanelor, sfărîma stîncile din fundul apei, unde zîna se dosea de teama ei, înghițea toți peștii care o apărau. Și într-o zi cu soare strălucitor, cînd apele albastre ale oceanului unduiau liniștite, cînd zîna, odihnindu-se pe-o stîncă, încînta cu glasul ei fermecător văzduhul și apele, balena a țîșnit din adîncuri. Dintr-o izbitoră a cozii, a sfărîmat stîncă

și, într-o clipă, zîna a dispărut în pîntecele ei urîș, ca un bob de mei într-un mare cazan. Toate viețuitoarele oceanului au plîns-o în cîntece de jale, zînele apelor au blestemat balena să i se împietrească trupul așa cum îi era inima; să zacă în mocirlă, să fie sfîrtecată de păsări; animalele sălbatice de tot felul să scobească vizuini în trupul ei, să fie bătută de vînturi, iar soarele arzător să-i cresteze trupul.

Bătrînă și bolnavă, sleită de puteri și urîță de toți, balena a ajuns prin părțile noastre. Un uragan cumplit a azvîrlit-o pe marginea lacului Razelm din Delta Dunării, în smîrcurile de pe coasta dobrogeană. Aici a murit și s-a pietrificat; pe ea au crescut buruieni nefolositoare, s-au aciuat jivine răufăcătoare.

Asta este povestea insulei Popina din Delta Dunării. De mii de ani, ea stă în mlaștinile Razelmului și localnicii spun că păsările albe care țîpă săgetînd văzduhul în fiecare noapte sînt zînele ce-o plîng pe sora lor dispărută.

TEODOR ȘTEFĂNESCU

Desen de T. PALB

FICATUL — important organ al vieții

Ficatul este cea mai mare glandă a corpului omenesc. Cântărește în medie 1500 grame. Adăugând și singele pe care îl conține, greutatea lui ajunge la aproximativ 2500 grame. Se află în cavitatea abdominală, sus în partea dreaptă, sub grilajul costal și sub diafragma care separă toracele de abdomen. El reprezintă, în ansamblu, o adevărată uzină de transformări chimice.

Ficatul este format din miliarde de celule care îndeplinesc o serie de funcții externe și interne.

Funcția externă, constă în formarea de bilă, substanță care se elimină de la fiecare celulă prin canalele biliare. Acestea se întind toate într-un canal mare, *canalul hepatic*. La rindul său, acest canal se întâlnește cu *canalul cistic*, care duce către vezicula biliară (colecistul), unde plusul de bilă se poate depozita. După unirea acestora se formează *canalul coledoc* care se varsă în duoden. Bila are un rol important în digestie, stimulează mișcările intestinului gros, favorizând evacuarea conținutului său. Este un dezinfectant al tubului digestiv și curge continuu, cam un litru în 24 de ore.

Funcția internă a ficatului cuprinde metabolismul hidrocarbonatelor, al zaharurilor, metabolismul grăsimilor, al proteinelor, al apei. Prin vena portă în ficat intră sânge adus dinspre stomac, intestin, splină și pancreas. Acest sânge însă nu este bun pentru circulația generală a corpului omenesc, pentru că el conține substanțele brute pe care le-a primit tubul digestiv și care nu pot trece în circulația generală decât după ce ficatul le-a transformat în substanțe chimice de care viața omului are nevoie. În felul acesta, ficatul își exercită și funcția anti-toxică, interceptând, fixând și neutralizând substanțele vătămătoare.

Ficatul mai are un rol important în primenirea sângelui, căci asigură rezerva mare de fier de care globulele roșii au nevoie. Ficatul favorizează metabolismul vitaminelor și contribuie la reglarea temperaturii corpului.

Tulburările care survin în funcțiile atât de importante ale ficatului pot să producă îmbolnăvirea lui. Între cauze, arătăm virusurile și bacteriile, infestarea cu paraziți, intoxicația cu substanțe toxice, cu medicamente etc.

Tulburările și îmbolnăvirile cele mai adeseori întâlnite sînt acelea care afectează căile biliare extra-hepatice, mai ales colecistul. Inflamația veziculei biliare, colecistita este tot atât de supărătoare ca și dischinezia biliară, manifestată printr-o insuficiență funcționare de eliminare a conținutului biliar al acestui rezervor.

Formarea pietrelor — calculi biliari — pe canalele biliare, sau în vezicula biliară, numită litiază biliară, este o suferință complexă care dă mari necazuri omului.

Icterul sau gălbinarea (cînd pielea se colorează în galben) este de trei feluri :

— Icterul mecanic, cauzat cel mai adesea prin astuparea căilor biliare

(de către un calcul, parazit, sau de un cancer). În felul acesta, bila nemaiputînd curge în duoden, este reținută în ficat și de aici, după un timp, se varsă în sânge.

— Icterul hepatic, în care se înscrie în primul rînd hepatita epidemică, o boală dată de un virus molipsitor.

— Icterul hemolitic, boală produsă de o distrugere prea mare a globulelor roșii.

O boală grea a ficatului este ciroza, care apare după o suferință cronică îndelungată a celulei hepatice, după hepatită epidemică sau intoxicație cronică cu alcool. Ficatul bolnav de ciroză nu mai are suficiente celule sănătoase pentru a exercita funcțiile descrise. După un timp, în vena portă se produce o stază (o oprire a sîngelui) din care o cantitate mare de plasmă trece în abdomen, care se umple cu lichid, luînd naștere ascita (dropica). Alcool-

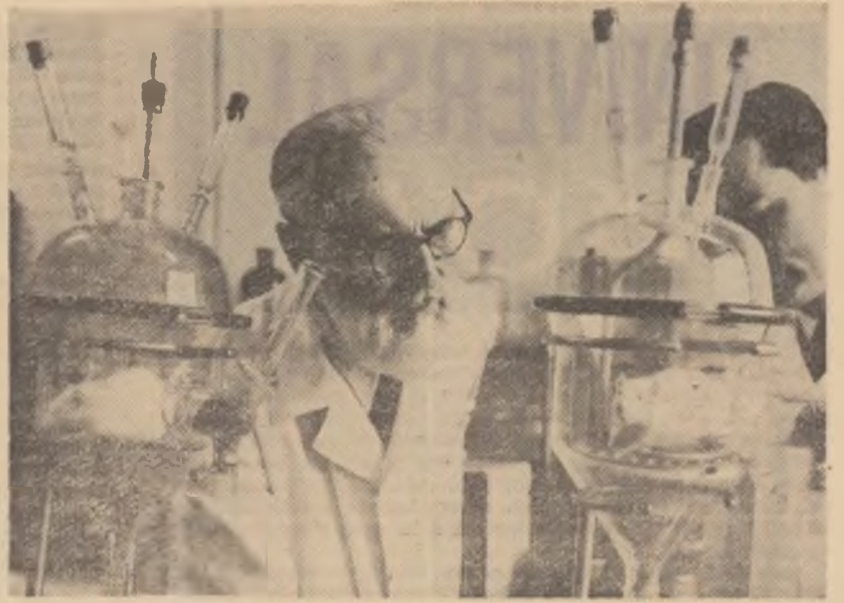
ismul cronic ca și hepatita epidemică favorizează distrugerea celulelor ficatului, în locul cărora se formează țesutul conjunctiv de ciroză.

Și cancerul ficatului este o boală destul de frecventă, putînd fi primitiv sau secundar.

Nu este posibil ca în câteva rînduri să cuprindem toate aspectele pe care acest organ important — ficatul — le are în viața omului, dar cunoscînd gravitatea bolilor lui, este necesar să facem totul pentru a le evita. În acest scop trebuie să respectăm un regim alimentar fără abuzuri de grăsimi, băuturi alcoolice. Cine a suferit de hepatită epidemică să respecte sfaturile medicului, pentru ca să nu se îmbolnăvească de ciroză. Este bine ca din timp în timp, acela care are cele mai mici semne de suferință ale ficatului, să ceară părerea medicului și să respecte indicațiile care i se dau.

Trebuie să arătăm că dacă medicina și chirurgia au ajuns azi la un stadiu foarte avansat privind transplantările de organe, de cord, de rinichi etc., în privința transplantului total de ficat nu s-a ajuns încă la un rezultat. Ce mare ar fi succesul dacă unui bolnav de ciroză i s-ar putea schimba ficatul cu un altul sănătos! Deocamdată acest lucru se experimentează. Avem convingerea că într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, știința medicală va găsi soluții pentru ca și transplantul total de ficat să devină o realitate.

Dr. EUGEN ȘERBĂNESCU

Prof. dr. Iancu Gonțea de la Institutul de medicină și farmacie din București făcînd cercetări pentru stabilirea unei alimentații raționale a omului

TERMOMETRUL VIEȚUITOARELOR

Temperatura — unul din cei mai importanți factori ai mediului de viață — influențează în mare măsură toate manifestările organismelor vii.

Întrebarea la care am dori să răspundem în cele ce urmează este: Cum percep și suportă animalele variațiile de temperatură?

Animalele inferioare, formate dintr-o singură celulă, le simt cu toată

căror temperatură corporală urmează fidel variațiile temperaturii ambiante (apă, aer, sol), încălzindu-se sau răcindu-se odată cu aceasta, și care poartă numele de poikiloterme, alte animale — păsările și mamiferele — își mențin temperatura corpului constantă. Acest mecanism complicat de termoreglare constă în condiții de creștere a temperaturii mediului din accelerarea proceselor prin care se degajă căldura din corp: lărgirea vaselor de sânge din piele, transpirație, accentuarea respirației și a evaporăției. La temperaturi scăzute, se mărește producerea căldurii de la interiorul organismului și se micșorează toate procesele amintite mai înainte. Animalele inezstrate cu asemenea posibilități alcătuiesc grupa homeotermelor.

Dar atât poikilotermele cît și homeotermele au un domeniu specific de temperatură în interiorul căruia pot supraviețui și unul mai restrîns în care pot avea o activitate. Peste limitele maxime și minime ale acestui domeniu intervin urmări mortale: prin îngheț sau supraîncălzire.

Cum se apără animalele împotriva oscilațiilor nefavorabile ale temperaturii:

În general poikilotermele își încețoșează în acest caz orice activitate și în acest repaus temperatura lor se apropie de cea a mediului. Unele specii dobîndesc culori deschise prin care difuzează razele soarelui, iar altele specii tropicale prin somn de vară. Împotriva frigului se adăpostesc în locuri ferite în timp ce manifestările lor de viață se reduc (hibernăție); unele unicelulare se închisțoșează.

Fluturii diurni nu zboară decît atunci cînd sînt încălziți de aer sau soare, iar cei nocturni, neavînd altă sursă de căldură, își ridică temperatura corporală prin contracții musculare rapide. În felul acesta ajung de la 16°C la 40°C. Dimpotrivă, la 30°C se odihnesc pentru a evita supraîncălzirea. Femelele șerpilor au temperatura mai ridicată atunci cînd își clocesc ouăle prin încălzire (cu 7° față de temperatura ambianță). Această creștere este cauzată de contracțiile lor musculare ritmice. Alte tiritoare nu-și pot însă menține temperatura în limitele care le sînt favorabile decît folosind posibilitățile pe care li le oferă mediul de viață, încălzindu-se de pildă la soare sau dimpotrivă, adăpostindu-se la umbră, căutînd sau evitînd un substrat încălzit.

O parte din homeotermele (păsările) migrează din cauza frigului în regiuni cu climă mai blîndă. Colibri previne pierderea calorilor din corp, lăsînd să li se scadă temperatura proprie în perioada de repaus, noaptea. Unele mamifere se retrag în adăposturile din sol, altele evită frigul prin somnul de iarnă, în decursul căruia își micșorează temperatura corporală pînă la 0°C, dar nu îngheață cu toate acestea din cauza sărurilor minerale și a substratelor organice din corp.

La fel ca poikilotermele, ele se deplasează pentru a găsi locurile care reprezintă pentru ele cea mai potrivită temperatură (optimă), caracteristică fiecărei specii animale.

Exemplele de mai sus, care s-ar putea multiplica la nesfîrșit, arată pe scurt, în lumina cunoștințelor actuale, felul cum folosesc sau evită viețuitoarele gradientul de mediu, care este temperatura în competiția lor pentru supraviețuire.

MARIA-VALERIA BUDUȘAN
biolog
Universitatea „Babeș-Bolyai”-Cluj

ȘTIINȚA

suprafața materiei vii — protoplasma. Astfel, apropiindu-ne de o hidră cu o pipetă ce conține apă la +50°C, ea va reacționa imediat, contractîndu-se brusc. Același lucru se întîmplă și în cazul apei răcite la 0°C.

Animalele superioare, care au diferite organe specializate, percep diferența dintre cald și rece cu organele de pipăit (antenele melcilor, insectelor etc.). Răcușorul Porcellio scaber, bunăoară, simte de la o distanță de 1—2 cm, prezența unei băghețe de sticlă încălzită. În schimb dacă i se îndepărtează antenele nu mai evită sursa de căldură. Insectele sînt și mai sensibile: percep chiar o schimbare de temperatură de un grad.

Peștii sînt la fel de specializați în această privință. Rechinii au anumite organe speciale ascunse sub pielea capului și legate de nervul care străbate această regiune. Crapul simte, de obicei, oscilația de 2—4°. Dar dacă îi anesteziezi pielea cu novocaină, nu percepe nici oscilațiile mari de temperatură, ceea ce ne indică faptul că aceste organe de simț se găsesc și pe suprafața pielii.

Poziția obișnuită a șopirlor (capul în umbră și restul corpului lăsat în voia săgeților fierbinți ale soarelui) ne demonstrează sensibilitatea mai mare a regiunii capului față de căldură. Același lucru s-a constatat și la broaștele țestoase.

Șarpele cu clopoțel deține însă recordul sensibilității termice. El sesizează și o diferență de temperatură de 0,003—0,005°C. Astfel se explică precizia cu care-și găsește prada „cu sânge cald” de la cîțiva decimetri depărtare. Păsările nu ar avea nevoie de asemenea formațiuni, din cauza penajului lor cu rol izolator. Totuși și ele percep variațiile de temperatură.

Ciinele, pisica și alte mamifere simt figul și căldura datorită terminațiilor nervoase de pe limbă și piele.

Animalele reduse ca mărime și structură suportă variații foarte mari de temperatură chiar de sute de grade. Majoritatea animalelor superioare însă nu pot trăi decît în anumite limite stricte de temperatură. Astfel, viețuitoarele din fundul mării preferă apa cu temperatură scăzută. Coralii de piatră în schimb nu suportă decît temperatura de peste 20°C.

Nu toate animalele suportă însă în mod pasiv oscilațiile termice din mediul lor de viață. Pe lingă acelea a

lectrică portativă — MIG 67, construită în Uniunea Sovietică. Energia de fisiune a radioizotopului plutoni-238 se face cu ajutorul semiconductorilor

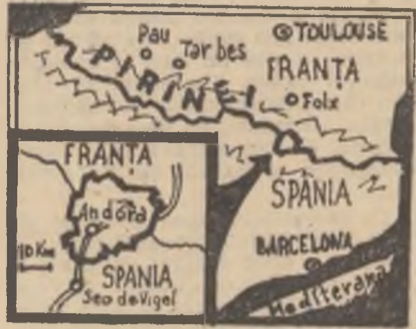
Aparatul — care cîntărește doar 5 kg și poate funcționa fără întrerupere doi ani — este folosit, deocamdată, pentru alimentarea cu energie electrică a unor laboratoare

Centralele atomo-electrice — această ingenioasă descoperire a zilelor noastre — încep să fie tot mai numeroase. Paralel cu sporirea dimensiunilor și puterii lor, se fac însă încercări și pentru construirea unor instalații de acest fel cît mai mici, care să poată fi folosite în locuri și condiții speciale.

Pe această linie se înscrie și Centrala atomo-e-

CENTRALĂ
ATOMO —
ELECTRICĂ
PORTATIVĂ

ANDORRA

La granița dintre Franța și Spania, în decorul pitoresc al Pirineilor orientali, la o altitudine de peste 2 400 metri se află mica republică Andorra. Pe un teritoriu de numai 453 km p trăiesc aproximativ 14 000 de oameni, dintre care 5 000 andorrezii, peste 8 500 spanioli, iar restul — francezi. Multe din datele despre Andorra sînt evaluate cu aproximație, deoarece andorrezii nu agreează statisticile și, nici nu le fac. Nici chiar numărul magazinelor comerciale nu se cunoaște cu precizie. După unele date, de pildă, ar exista o mie, după altele — 1 500, iar după altele — în jur de 2 000.

Ceea ce se știe cu precizie despre acest stat liliputan este faptul că a fost întemeiat în anul 784 e.n.; că în 804, Carol cel Mare i-a acordat autonomia, iar în 1278 a început să aibă ca șef de stat, prin rotație, doi coprinци — unul francez, Roger Bernard III, comite de Foix, și altul spaniol, episcopul din Seo de Urgel. De atunci, în cursul celor aproape 700 de ani, au fost coprinци 53 episcopi de Urgel și 47 de conți, regi, împărați și președinți francezi. Actualul coprinциpe este generalul de Gaurle, președintele Franței. Apărarea țării se face de Franța și Spania, iar în problemele de politică externă, ea este reprezentată de Franța.

Raporturile de suzeranitate mai poartă și azi amprenta relațiilor feudale, specifice evului mediu. Republica plă-

DOCUMENTAR

tește anual, în mod simbolic, 960 de franci, Franței și 460 de pesetas episcopului spaniol din Seo de Urgel.

Andorra este un stat pitic. Nu trebuie uitat însă că ea este totuși un gigant în raport cu minusculul Monaco, Liechtenstein ori San Marino. Așa, de pildă, Liechtensteinul reprezintă doar o treime din teritoriul Andorrei, San Marino — o optime, iar Monaco este mult mai mic decît acesta din urmă.

Capitala țării este Andorra-la-Vella care înseamnă Andorra-oraș, fiind de altfel, și singurul centru urban al republicii. Relieful țării este muntos, cu văi adînci.

Din zorii istoriei, viața andorrezilor se împarte în două etape bine delimitate de clima cu ierni lungi și veri scurte. Vara, pe pășunile din munți și văi pasc cam 35 000 de oi, 1 500 de vaci și cam tot atîția cai. Andorrezii cultivă cereale, legume, pomi pentru nevoile personale. În timpul iernii, cei care nu lucrează în serviciul destinat turismului, emigrează în sudul Franței, unde lucrează prin văi și livezi.

Statul este condus de un Consiliu General format din 24 de membri, aleși de circa 1 000 de alegători. De menționat că, deși Andorra are aproximativ 14 000 de locuitori, nu votează decît 1 000. Aceasta din cauză că au dreptul de vot numai bărbații ai căror strămoși au locuit cel puțin cu trei generații înaintea lor pe acest teritoriu.

În Andorra nu există nici căi ferate, nici aeroporturi, nici armată și nici ziare. Scrisorile circulă, în interiorul țării, fără mărci poștale. Există însă radio, televiziune, un număr destul de mare de automobile și peste 750 de telefoane. Un lucru curios: nu există carte de telefon. Străinul sau orice cetățean al republicii care dorește să vorbească cu un abonat telefonic, cheamă centrala, iar operatorul, care are în momele lista tuturor abonaților, îl face imediat legătura cu abonatul solicitat.

Andorra realizează venituri importante de pe urma turismului. Anual vin aici aproape un milion de turiști, dornici să vadă această țară interesantă, dar mai ales să facă o serie de cumpărături, dat fiind faptul că ni-căieri în lume nu există mărfuri atît de ieftine ca în Andorra.

S. LAZAR

Voluntare în Armata de eliberare din districtul Huong-Hoa — Vietnamul de Sud

VIETNAMUL EROIC

În aceste zile, forțele Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud se află în ofensivă în mai multe regiuni ale țării. În Delta fluviului Mekong, de pildă, patrioții au bombardat întregul stat-major al celei de a patra regiuni tactice și sediile mai multor instituții guvernamentale saigoneze. Lupșane deosebit de versunate au avut loc și la Duc Lap. De asemenea, au fost semnalate ciocniri în sectorul bazei militare americane de la Da Nang, unde forțele patriotice au lansat o serie de acțiuni an-sive împotriva unor poziții deținute de trupele americano-saigoneze.

Aceste exemple ne a-

rată că în Vietnamul de Sud forțele patriotice dau lovituri necruțătoare intervențiștilor americani și acoliților lor. Agresorii se află în de-rută și, în pofida deselor schimbări a tacticilor lor de luptă și a dotării cu cele mai perfecționate mijloace de ducere a războiului, ei nu numai că nu reușesc să preia inițiativa, să schimbe mersul războiului în fa-voarea lor, dar pierd mereu poziții. De altfel, Agenția de știri France Presse arăta recent că la Saigon „domnește nesiguranța cea mai com-pletă” în sinul comandamentului american și a juntei saigoneze, în ce privește cursul pe care forțele patriotice l-ar

putea imprima eveni-mentelor în zilele următoare.

Se adeverește încă o dată justețea aprecieri-lor lucide făcute cu pri-vire la șansele america-nilor în Vietnam, potri-vit cărora intervenți-oniștii și sateliștii lor nu vor putea câștiga nicio-dată, prin forța armelor, acest război. Nu poate fi învins un popor care își apără libertatea și in-dependența.

Interesele păcii și se-curității internaționale cer ca agresorii ame-ricani să înceteze orice bombardamente asupra R.D. Vietnam, să se re-tragă din Vietnamul de Sud și să lase poporul vietnamez să-și rezolve singur, în mod suveran, problemele vitale.

Uniforme

SARAFANE
BLUZE
COSTUME
ROCHITE -
PREȘCOLARI

Școlare

ÎN
MAGAZINELE

COOP

COMITETUL DE STAT AL APELOR Inspectoratul de stat al apelor

NU evacuați
în cursurile de apă
uleiuri și reziduri
petroliere!

FOLOSITI
separatoarele de ulei!

Vă fac o mărturisire: îmi plac preparatele de pește. Așa că, imediat ce am ajuns în comuna Sf. Gheorghe, m-am uitat la ceas. Eram în pauza de masă. M-am dus la Bufet hotărît să măninc o ciorbă pescărească, o saramură de crap, un somn la grătar, niște chiftele de pește și dacă s-ar putea... un compot de biban.

Intrind în local am tras puternic aer în piept ca să-mi dau seama dacă e rost de saramură sau de plachie. Am avut impresia că mă aflu într-un atelier de reparat tractoare. Peste tot mirosea motorina cu care se spălasese podeaua. Mi s-a spus că așa se păstrează curățenia. M-am uitat atent să văd unde se păstrează, că în local nu era. Mucu-

FIE ȘI UN COMPOT DE BIBAN

rile de țigară formau un original covor. Ce-i drept, pe perete un afiș îi soma pe consumatori: „Spartul semințelor interzis”.

— De ce arunci scurșul pe jos? — l-am întrebat pe un cetățean aflat la o masă.

- Păi unde să-l arunc?
- În scrumieră.

Probabil, muștrindu-l conștiința a promis:

— Data viitoare așa o să fac. Imi aduc scrumieră de acasă, că aici nu sînt.

După cum se vede, pe Constantin Niculae, responsabilul Bufetului, problema curățeniei în local nu îl pasionează.

— Fețele de masă nu se pun pentru că tot se murdăresc.

Ascultându-i această logică, mă gîndeam dacă mai merită să măninc, pentru că tot o să mi se facă foame. Dar m-am hotărît.

— Aș vrea un borș de pește. S-a uitat lung la mine și apoi, serviabil, mi-a spus:

— Da, se poate. Îl punem la fierț imediat, așa că poftiți miine să-l mincați.

— Miine?

— Sigur. La noi se primesc comenzi anticipate. Nu avem aragaz, ci un simplu reșou, așa că pină fierbe...

— Poate o saramură, am încercat să-l înduplec.

— Ca să fiu sincer, pește proaspăt avem numai sub formă de conserve. În schimb pot să vă servesc cu o telegramă proaspăt sosită de la I.A.T.H. Tulcea. Iată telegrama: „Conform ordinului M.I.A. cu nr. 372718/1968 veți ridica direct de la punctul Sf. Gheorghe cantitatea de o tonă pește proaspăt pentru trimestrul III 68 Stop. Cantitățile se ridică zilnic în limita necesarului, cu forme legale”

— Perfect, am exclamat, o tonă de pește îmi ajunge.

— Dar noi nu putem să luăm nici un solz. N-avem forme legale.

Și am ascultat o întrebare istorie, că de fapt Bufetul nu dispune de funcții, deci trebuie să ia pește prin O.C.L. și luându-l prin O.C.L....

Pe scurt, mi s-a servit birocrație și proastă gospodărie sub toate aspectele, dar pește, nici un pic. Încercînd să cer brînză sau salam, mi s-a spus că, din astăzi nu se găsesc nici la Alimentara decît foarte rar.

Singurul aliment care se poate minca la acest bufet este conservă. Și asta foarte puțin, cum ai zice...

în căutarea ADEVĂRULUI

Către cei care vor să mă creadă:

Mă adresez dumneavoastră pentru a vă explica adevărul adevărat și a înlătura astfel orice s-ar putea spune cu privire la inventarul căminului cultural și al școlii, al căror director cu onoare... am fost eu Maxim Covaliov

Cînd am dat în primire căminul cultural s-a constatat lipsa unui aparat de radio. Orice om din Beștepe poate să depună mărturie că

la cămin s-au făcut audiții la radio și din cauză de audiții s-a uzat aparatul. Mui întîu o lampă, apoi condensatorul. Unda lungă, fiind intens folosită, a devenit scurtă, fapt care nu m-a determinat să întreprind acțiunea de culturalizare a maselor. Am făcut în continuare audiții pînă cînd toate undele s-au uzat și nu numai undele ci și carcasa, ceea ce a dus la dispariția aparatului de radio. Acest fenomen este

lesne de înțeles dar greu de explicat. De aceea cînd am fost chemat să explic, am căutat să spun adevărul și unde anume puteam să-l caut dacă nu în vin pentru că un vechi proverb latin spune: „In vin este adevărul”. L-am căutat într-un pahar. Nu era. Dar după ce am golit vreo două sticlie am dat de el.

Cînd am vrut să-l înfățișez celor care au venit să controleze inventarul, aceștia mi-au spus că am băut fără măsură și imediat mi-au înmănat un litru care lipsește din laboratorul școlii. Care va să zică am măsura și o folosesc pentru ca să închid gura calomniatorilor care susțin că beau fără măsură.

Cînd doi se ceartă... ceilalți pierd timpul

Intr-o seară de duminică la Enisala s-a semnalat o dispariție misterioasă. Faptele s-au derulat pe întineric nu numai pentru că așa stă bine unor treburi pline de mister, ci mai ales pentru că de dispărut au dispărut bușoanele de la tabloul de electricitate al căminului cultural. Directorul căminului, membrii formațiilor artistice care aveau spectacol și o parte din spectatori au pornit pe bijbiite o pasionantă urmărire a făptașului.

După îndelungă căutare — pe la 10 seara — bușoanele au fost în sfîrșit găsite în buzunarul operatorului cinematografic, unde cineva a propus să fie căutate, știind probabil că la Enisala cinematograful sătesc și căminul cultural, care activează

în același local, se au precum ciinele cu pisica.

Domnia-sa, operatorul, s-a lăsat foarte greu convins să restituie bușoanele, explicînd, cu multă seninătate, că „dacă eu n-am putut să dau film azi din cauza programului artistic, apai nici căminul n-o să-și facă programul lui”.

Împotriva unor asemenea apucături (de bușoane) ale operatorului ar trebui să se opereze cu operativitate.

TOT PE DRUM

Cînd o căutai pe Elena Nastea, bibliotecară din Carcaliu, zăreai pe ușa bibliotecii un ananș: „Sînt plecată”. Și imediat te ducea gîndul la munca pe care o depune pentru a face să ajungă cartea în casele sate- nilor. Și, într-adevăr, bibliotecara nu preocupă nici un efort, de multe

În soarele de cultură ale C.A.P.-urilor din comunele N. Bălcescu, Carcalia, Lunca- vița, există cărări și drumuri inutile.

— Na, că am luat-o pe scurtătura din porumb și ne-am rătăcit!

Desen de T. PALL

Cine vrea mașină personală, își poate îndeplini această dorință fără să mai strîngă bani, să o cîștige la loto sau fără altă bătaie de cap. E suficient să se anu-

pînă și în concediu. Cu permisiunea conducerii, bineînțeles (Ce binevo-

concediu, s-a întîmplat să mai și bea. Și, cînd bea, căpăta o inimă foarte largă. De-aia s-a și hotărît să transporte pe gratis nu sîtu ce cunoștință pînă în satul Traianu Că de obicei treburile acestea le făcea contra cost.

Dar tocmai cînd era cu inima lărgită și cu capul foarte tulbure s-a-nîlțit pe drum cu miliția. Acum I.C.I.L.-ul caută un alt șofer. Nu vreți să vă plimbați în concediu cu autocisterna?

AVIZ

AMATORILOR

jeze pe post de șofer la I.C.I.L. Babadaș. Așa a făcut și Constantin Biștea. Acesta nu numai că ținea autocisterna la domiciliul său din comuna Săcele, dar și-a luat-o

toare conducere are întreprinderea respectivă!

Îi avertizăm pe amatori să nu procedeze însă și în continuare după exemplul lui C. Biștea care, fiind în

Se spune că Alecsandri s-a în- tințit cu un critic a doua zi după premiera piesei „Vlaicu Vodă” — V-am văzut aseară la noua mea piesă. Dar de ce ați plecat după actul al doilea?

Criticul, mai în glumă, mai în serios, îi răspunse:

— Sînt un om politic. Nu puteam pleca chiar după actul I.

12 snoave
CUPON 6

Pagină realizată de
Andrei CROITORU
și
Vladimir PANĂ